

ธรรมกระจ่าง

กระจ่างสังขธรรม คุณธรรม จริยธรรม ธรรมปฏิบัติ ธรรมปฏิบัติ และวินัย

ความดี

ไชย ณ พา

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ธรรมกระจ่าง

กระจ่างสัจธรรม คุณธรรม จริยธรรม ธรรมปฏิบัติ

ธรรมปฏิบัติ และวิมุตติ

ความดี

รวบรวมจาก : www.uttayarndham.org

ไขความกระจ่าง : ไชย ฦ พล

สารบัญ

ติดดี	1
ทำไมคนดีกับคนดีอยู่ร่วมกันยังมีปัญหา	3
ดีสวรรณค์ต้องดีแท้	7
การทำดีกับการเป็นที่ยอมรับ	11
ปรารถนาดีต่อผู้อื่นแต่เขาไม่เข้าใจ จิตตก ทำอย่างไรดี	15
อยากทำโลกให้ดีขึ้น	21
การให้ที่เป็นกิเลส และการให้ที่เป็นคุณธรรม	25
กรุณา ปัญญา และความบริสุทธิ์	37

ติดดี

Q ถาม :

ทำไมหลวงปู่หลวงพ่อบางท่านจึงว่าเราติดดี ทั้ง ๆ ที่ความดีมัน น่าติดไม่ใช่หรือครับ เราจะได้ไม่ทำชั่ว

A อาจารย์ไชย ณ พล ตอบ :

ความดีเราต้องทำ และเราต้องอยู่กับความดีเพื่อสลัดออกซึ่งความชั่ว เมื่อเราสลัดออกซึ่งความชั่วแล้ว เราต้องวางดีอีกชั้นหนึ่ง เพราะถ้าไม่วางดีบางครั้งการยึดดีมันทำให้เรากลับไปชั่วได้ ด้วยเหตุนี้ ปุณฺณานุปการณ์ พระอภิธรรมปิฎกจึงบอกว่า กุศลธรรมเป็นปัจจัยให้กุศลธรรมเกิดขึ้น เช่น ทาน ศีล ภาวนา เป็นต้น กุศลธรรมเป็นปัจจัยให้อกุศลธรรมเกิดขึ้น เช่น ราคะ ทิฏฐิ มานะ เป็นต้น กุศลธรรมเป็นปัจจัยให้อภัยภาตธรรมเกิดขึ้น เช่น มรรค ผล นิพพาน เป็นต้น

องค์ที่สอนเรื่องนี้ได้ชัดที่สุดคือ พระกกุสันธสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านสอนอย่างนี้ ท่านเปรียบแรงดึงดูดของโลกเสมือนความชั่วที่คอยดึงต่ำ ความดีเหมือนกับจรวดที่ส่งยานขึ้นไปข้างบนเพื่อให้พ้นแรงดึงดูดของ

โลก พอขึ้นไปพันแรงดึงดูด เราต้องสลัดความดีออก แต่ในการสลัดความดีออกนั้นมันต้องสลัดออกทีละชั้น ถ้าไปสลัดออกทีเดียวทั้งหมดไม่ได้นะ เพราะว่ามันจะไม่มีดีเป็นกำลังส่งต่อ

วิธีปฏิบัติดี คือ ให้ดีมันเป็นธรรมชาติ ไม่ต้องปั้นดี ไม่ต้องเฝ้าดี แต่ยกระดับดีขึ้นไปเรื่อย ๆ ในการยกระดับนั้น ดีอะไรที่เราารู้สึกว่ามันเริ่มหยาบต่อจิตแล้ว จิตจะรู้ตัวเอง ก็ปล่อยดีนั้นไป สู่ดีที่ประณีตขึ้นเรื่อย ๆ ดีมีหลายระดับดี มีดีเหนือดียิ่งขึ้นไป ตัวอย่างเช่น ที่พระพุทธเจ้าทิ้งลูกเมีย ทิ้งการงาน ทิ้งตำแหน่งไปบวช บางคนก็บอกว่าไม่มีความรับผิดชอบ ซึ่งก็ใช่ มันก็ถูกของเค้า แต่พระองค์ไปรับผิดชอบสิ่งที่ยิ่งใหญ่กว่าคือการบรรลुरुธรรม แล้วก็ขจัดจิตใจทั้งหลายขึ้นสวรรค์ขึ้นพรหม และไปนิพพานกัน ซึ่งเป็นงานที่ใหญ่กว่างานของพระเจ้าจักรพรรดิอีก อันนั้นเลยกลายเป็นดีที่เหนือดีอื่นทั้งหมด

ใครจะละดีได้สู่ดีที่เหนือกว่าได้แค่ไหน ขึ้นอยู่กับปัญญา ความใหญ่กล้าของจิตใจจริง ๆ

ทำไมคนดีกับคนดีอยู่ร่วมกันยังมีปัญหา

Q ถาม :

อาจารย์ขา ทำไมคนดีกับคนดีอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกันแล้วยังมีปัญหาคะ แล้วเราจะแก้ไขอย่างไรคะ และต่อไปเราควรเลือกอยู่เลือกทำงานกับคนเช่นไร ไม่อยู่ไม่ทำงานกับคนเช่นไร และจะป้องกันอย่างไรไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นคะ

A อาจารย์ไชย ณ พล ตอบ :

โลกทั้งโลกมีปัญหาอยู่ทุกวันนี้เพราะคนต่างถือว่าตนดี แต่เป็นดีคนละเกณฑ์ แล้วเอาเกณฑ์ของตนไปพาดพิงกันจนพินาศย่อยยับ นั่นเป็นผลแห่งความบ้าดี จำหลักไว้ง่าย ๆ **ดีที่ไม่สงบสุขเป็นดีเทียม ไม่ใช่ดีแท้**

เราจะแก้ไขอย่างไรคะ

1. ปรับเกณฑ์ให้เสมอกันถ้าสามารถ
2. ถ้าไม่สามารถ ต้องเคารพสิทธิตน เคารพสิทธิคนอื่น

เคารพสิทธิของตน อย่าให้ใครมาก้าวล่วงความสงบสุขของเรา เคารพสิทธิ
คนอื่น อย่าไปก้าวล่วงความสงบสุขของคนอื่น

3. ไม่เบียดเบียนตน ไม่เบียดเบียนคนอื่น ไม่บีบ ไม่ฝืนตน เพื่อ
วิ่งตามดีของคนอื่น ไม่บีบ ไม่ฝืนคนอื่น เพื่อวิ่งตามดีของตน

เราควรเลือกทำงานกับคนเช่นไร

ควรเลือกคนที่

1. คนที่ชื่นชมคุณค่าเรา และเราก็ชื่นชมคุณค่าของเขา
2. มีเป้าหมายเดียวกัน
3. มีวิถีวิธีสู่ความสำเร็จที่ปฏิบัติง่ายสำเร็จง่าย
4. มีอริยทรัพย์เป็นทุนพอควรที่จะเจริญได้
5. หันสิ่งดี ๆ เข้าหากัน ไม่โยนกิเลสใส่กัน
6. มีเกณฑ์ความดีเสมอกัน
7. เคารพสิทธิของกันและกันเสมอ
8. อยู่ด้วยแล้วสบายใจ
9. ทำงานด้วยแล้วเจริญ
10. ปฏิบัติธรรมด้วยแล้วพอใจ
11. พาเราบริสุทธิ์ได้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ไม่ควรทำงานกับคนเช่นไร

ควรหลีกเลี่ยง

1. คนที่ไม่เห็นคุณค่าของเรา หรือเราไม่เห็นคุณค่าของเขา
2. คนหลงผิด

3. คนโง่ที่อวดเก่ง
4. คนประสาท ที่ทำเรื่องง่ายให้กลายเป็นเรื่องยาก ทำเรื่องเล็กให้กลายเป็นเรื่องใหญ่
5. คนบ้าดี เอาเกณฑ์ดีของตนไปพาดฟันเกณฑ์ดีของคนอื่น
6. คนบ้าอัตตา คิดว่าคนอื่นต้องสนองความต้องการของตน
7. คนบอด เห็นสิ่งสำคัญว่าไม่สำคัญ เห็นสิ่งไม่สำคัญว่าสำคัญ คนเช่นนี้วนเวียนผิดจุด ยิ่งทำยิ่งห่างไกลความสำเร็จ
8. คนที่ดูหมิ่นตน คนที่ดูหมิ่นคนอื่น กรรมดูหมิ่นจะทำให้เสื่อม ต้องละการดูหมิ่นเด็ดขาด สู้สัมพันธ์สรรเสริญจึงจะเจริญได้
9. คนที่เปียดเบียนคนที่บริสุทธิ์มากกว่าเพื่อคนที่บริสุทธิ์น้อยกว่า พวกนี้ขาดทุนความดีตลอดเวลา และต้องตกต่ำ
10. คนละเมียดสติ หน้าที อำนาจตัดสินใจของผู้อื่น อันนี้เป็นความผิดทั้งกฎหมาย ทั้งกฎแห่งกรรม ทั้งกฎแห่งธรรม พวกนี้ต้องรับชะตากรรมโดยหลีกเลี่ยงยาก
11. คนที่อยู่ด้วย ทำงานด้วย แล้วเร่าร้อน จิตใจเสียหาย สุขภาพเสียหาย ไม่ควรข้องเกี่ยวเลย หากขึ้นทน ก็เหมือนตกนรกทั้งเป็น นี่คือนคนที่ควรหลีกเลี่ยง

จะป้องกันอย่างไรไม่ให้เกิดปัญหา

1. ريبบริสุทธิ์ และพากันบริสุทธิ์ จิตบริสุทธิ์กับจิตบริสุทธิ์ไม่มีปัญหาใด ๆ ระหว่างกันเลย
2. หากยังไม่บริสุทธิ์ ให้แบ่งโซน แบ่งงาน แบ่งความรับผิดชอบกันทำ ให้เหมาะกับเกณฑ์ของแต่ละคน ด้วยความเคารพสิทธิ์ในความ

แตกต่างกัน โดยไม่ก้าวล่วงผู้อื่น และไม่ให้ผู้อื่นมาก้าวล่วงตน

ภาพจำ

ดีไม่ใช่ความบริสุทธิ์ แต่ใช้เป็นฐานส่งสู่ความบริสุทธิ์ได้ บริสุทธิ์
แต่อยู่เหนือดีเหนือชั่ว

พระกฤษณ์โศพุทธเจ้าทรงเปรียบว่า ความชั่วเหมือนแรงดึงดูด
ของโลก ดึงให้ลงต่ำ ความดีเหมือนจรวดขับออกจากแรงดึงดูดนั้น เมื่อ
พ้นแรงดึงดูดของโลก (กิเลส) แล้ว ก็ต้องปล่อยจรวด (ดี) ทิ้ง เพื่อให้ยาน
เป็นอิสระบริสุทธิ์ ทำกิจต่าง ๆ ได้

ดีสวรรณคดีต้องดีแท้

Q ถาม :

กราบเรียนท่านอาจารย์ ผมตั้งใจเดินทางความดีครับ ผมย้ายกับ
ผู้ร่วมงานเสมอ เราสร้างองค์กรมิใช่เพื่อลาภ ยศ สรรเสริญของพวกเรา
แต่เพื่อเหนี่ยวนำให้ผู้คนเกิดศรัทธาช่วยกันทำดีให้มากขึ้น กว้างไกลขึ้น
ให้หอมหวล ให้ทำตามกัน ประโยชน์คุณค่าที่พวกเราเกื้อกูลกัน ได้ทำบุญ
ในงาน และได้ความสุขความเจริญ ผมจะมั่นคงแน่วแน่เดินทางตามมรรค
วิถีมีองค์แปดครับ

กราบขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านอาจารย์เมตตาสั่งสอนอบรม
ชี้ทางเดินเสมอมาครับ

A อาจารย์ไชย ณ พล ตอบ :

มีข้อเสนอแนะดังนี้ครับ

Stage of Goodness

Stage 1 *ชั้นอยากดี พยายามดี*

ชั้นนี้จะเต็มไปด้วยหลักการ แนวคิด และทฤษฎีแห่งความดีมากมาย และพยายามทำดีเยอะแยะสะเปะสะปะ ได้ผลบ้างไม่ได้ผลบ้าง และบางอย่างมักดีสุดโต่งจนเลยดี เรียกว่าช่วง Goodness Fantasy

Stage 2 *ชั้นศีลหมดจด*

ชั้นนี้จะตั้งมั่นใน “ความเคารพสิทธิ์” ซึ่งกันและกัน อันเป็นหัวใจของศีลทั้งปวง จิตใจของทุกคนจะเต็มไปด้วยหิริโอตัมปะ ละอายแม้ความผิดพลาดเล็กน้อย แม้คิดชั่วก็คิดไม่ได้ เรียกว่าช่วง Goodness Trustworthy

Stage 3 *ชั้นความเป็นธรรม*

ชั้นนี้จะคิด พูด ทำ บริหารทุกสิ่งอย่างเที่ยงธรรม อันเป็นหัวใจของระบบกรรมทั้งหมด จิตใจปราศจากอคติเพราะหลงรัก หลงชัง หลงกลัว หลงผิด เรียกว่าช่วง Goodness Reliability

Stage 4 *ชั้นสมาธิใหญ่ ใจสะอาด*

ชั้นนี้ใจจะสะอาด เป็นหนึ่ง ตั้งมั่น มีพลัง ไร้ขอบเขตตามธรรมชาติของจิตเอง เลิกวุ่นวาย คิदन้อย พุดน้อย ทำน้อย แต่มีอำนาจมาก มี impact มาก เป็นที่พึ่งทางจิตใจแก่ผู้อื่นได้ เรียกว่าช่วง Goodness Benefaction

Stage 5 ^{ขั้น}ปัญญาเที่ยงตรง ญาณสากล

ขั้นนี้ปัญญาญาณจะหมดจด ทางทะเลลุมความมีอยู่เป็นอยู่ทั้งปวง สามารถนำตนและคนอื่นให้เจริญได้อย่างถูกต้องทาง คิด พูด ทำ พอเหมาะพอดี ตรงสู่ผล เรียกว่าช่วง Goodness Leader

Stage 6 ^{ขั้น}Purity

ขั้นนี้คือหมดจด ธรรมหมดจด ใจหมดจด ปัญญาหมดจด จิตหมดจด เมื่อบริสุทธิ์บริบูรณ์ จะเหนือตีกขั้นหนึ่ง ดังที่พระผู้มีพระภาคทรงให้ละชั่ว ประพฤติชอบ (ดี) ชำระจิตให้ใสรอบ (บริสุทธิ์) ช่วงนี้จึงเหนือตีกขั้น แต่ชาวบ้านก็มักเรียกรวมว่าดี ๆ ก็เป็น Good Greatness ไม่ใช่ความดีระดับทั่วไป

Standard of Goodness

ความดี-ความชั่ว เป็นมาตรฐานสากลจักรวาล มีระบบกรรมเป็นเกณฑ์หลัก มีระบบเจ้ากรรมนายเวรเป็นผู้กำกับดูแล

การยกระดับความดีแต่ละขั้น ไม่ใช่แค่รู้ หรือพูด แต่ทำได้จริงจนมีผลเสถียรในจิตใจและพฤติกรรม

สวรรค์จะดูความจริงแท้แห่งจิตและพฤติกรรมเป็นสำคัญ ตามมาตรฐานความดีขั้นต่ำตามกฎแห่งกรรม (กฎหมายจักรวาล) คือ ศิลปะอาดทั้งต่อหน้าและลับหลัง

ท่านที่ประกาศความดีของตนทั้งหลายควรระวังอย่างที่สุด คือ ต้องมีจิตเช่นนั้นจริง และทำได้จริงตามนั้น หาไม่ จะโดนกรรมหนักมาก

ประการหนึ่งคือ อวดอุตริมนุสธรรม และเป็นกรรมชั่วซ้อนหลายประการ แต่ไม่ต้องกังวลเกินไป พระพุทธองค์ก็ทรงประกาศความเป็นพระพุทธเจ้าของพระองค์เช่นกัน แต่ทรงประกาศเมื่อเป็นความจริงแท้แล้วเท่านั้น

ดังนั้น เมื่อประกาศแล้วก็ดี เหลือทางเดียวคือ ต้องทำจิตและพฤติกรรมของตนและทุกคนในองค์กรให้ได้จริงตามนั้น จึงจะดีจริง และปลอดภัย

การดำดีกับการเป็นที่ยอมรับ

Q ถาม :

ท่านอาจารย์คะ บางครั้งหนูก็แอบแปลกใจในระบบกรรมไม่ได้ทำไมคนที่ทุ่มเททำงานธรรมะไม่เป็นที่ยอมรับเหมือนคนที่ nice แต่ไม่มีผลงานโดดเด่นอะไร หรือคนสภาวะจิตดี แต่ไม่เป็นที่ยอมรับเหมือนคนที่ลุยงานมาก

อะไรเป็นวิบากเป็นอนิสงส์ของการดำดีแต่ละประเภทคะ และจะอย่างไรจึงจะมีคุณสมบัติพร้อมทุกด้านคะ เพราะคิดว่าถ้าคุณสมบัติครบ น่าจะทำประโยชน์แกโลกได้มากกว่า

A อาจารย์ไชย ฦ พล ตอบ :

มาดูของจริงก่อน แล้วค่อยสรุปหลักการ

พระราชะ สำเร็จจรหันต์แล้ว ได้รับการยอมรับในสภาวะจิต แต่ความอบอุ่นในหมู่คณะน้อย เพราะไม่มีอธยาศัยให้ทานมาก่อน ความเอื้อเฟื้อน้อย

พระราชกุล nice มาก ใฝ่เรียน ใฝ่ปฏิบัติ และให้ทานสละตนมา มากในอดีต เป็นที่รักที่อุ้มชูของพระเถระและเทวดาทั้งหลาย

พระเทวทัต มีฤทธิ์มาก แต่ใช้ฤทธิ์สร้างทิฏฐิมานะ ทำให้สงฆ์ แยกแยก ในที่สุดต้องบรรลุธรรมอย่างโดดเดี่ยว เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า ไร้ศิษย์ ไร้บริวาร เพราะขาดความเคารพในหมู่คณะ จะเอาแต่ความ ต้องการของตนเป็นใหญ่

พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ มีปัญญามาก มีฤทธิ์มาก บรรลุ ธรรมแล้ว ทุ่มเททำเพื่อพระพุทธเจ้า พระธรรม และหมู่คณะ เป็นที่เคารพ นับถ้อยยกย่องอย่างกว้างขวาง

พระอานนท์ ยังไม่สำเร็จจรหันต์ แต่ทุ่มเททำเพื่อพระพุทธเจ้า และหมู่คณะเต็มกำลัง เป็นที่รัก เคารพรักอย่างยิ่ง ขนาดเมื่อพระพุทธเจ้า ปรีนิพพานใหม่ ๆ ประชาชนยังปลอบใจกันว่า พวกเราอย่าเศร้าโศกเสียใจ นักเลย แม้พระผู้มีพระภาคทรงดับขันธปรีนิพพานแล้ว แต่ท่านพระ อานนท์ยังอยู่

พระมหากัสสปะ รุดงค้อยู่ป่าเป็นวัตร เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จ ปรีนิพพานแล้ว รู้ว่าต้องมีการสังคายนารวบรวมพระธรรมวินัยให้เป็น หมวดหมู่เพื่อเป็นแผนที่ของพระศาสนาสืบไป จึงสละความสุขสบายส่วน ตัวในการอยู่ป่า มาอยู่ในหมู่คณะเพื่อทำการสังคายนาหลายเดือน ได้รับความ ยกย่องให้เป็นประธานสงฆ์องค์แรกหลังพระพุทธเจ้าปรีนิพพาน

ท่านพระมหากัจจายนะ ทั้งก่อนบรรลุธรรมและหลังบรรลุ ธรรม เป็นผู้ที่เจริญอัปมัญญาเจโตวิมุตติโดยมาก เป็นที่รักของ มหาชนทั้งหลายจนมหายานยกย่องท่านตั้งศาสดาองค์ที่สองเลย

ญาติพระเจ้าพิมพิสาร ในอดีตกาลเคยยกอาหารที่เขาเตรียมถวายพระพุทธเจ้า ด้วยกรรมนั้นทำให้ไปเป็นเปรตหลายกัปหลายกัลป์ จนมาชาติสุดท้ายพระพุทธเจ้าโปรดให้สำนึกผิดแล้ว ให้พระเจ้าพิมพิสาร อุทิศกุศลไปให้ จึงพ้นภพเปรตได้

สรุปหลักการ

1. การยอมรับในสภาวะ การยอมรับในผลงาน การยอมรับในบุคคล เป็นคนละอย่างกัน มีเหตุเกิดและปัจจัยแห่งความเจริญอกงามต่างกัน

2. กิเลสที่ทำให้คนไม่เป็นที่ยอมรับ แม้จะมีฤทธิ์มาก มีความรู้มาก คือ ทิฏฐิมานะ เพราะทิฏฐิมานะมีธรรมชาติกระทบกระทั่งผู้อื่นเนื่อง ๆ แม้ไม่ได้พูดอะไรเลย รังสีทิฏฐิมานะก็กระทบคนอื่นตลอดเวลา พวกนี้ในที่สุดต้องบรรลुरुธรรมโดดเดี่ยว ไร้ศิษย์ ไร้บริวาร

3. อหังการไม่ตรี ความเคารพให้เกียรติกัน และการท่อมเทเพื่อหมู่คณะ คือเหตุปัจจัยให้อยู่ในหมู่คณะได้อย่างอบอุ่น

4. การทำบาปต่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ หมู่คณะ นอกจากไม่บรรลुरुธรรมแล้ว ยังต้องลงอบายด้วย

ดังนั้น ไม่ได้หมายความว่า มีสภาวะดีแล้ว หรือมีความรู้ทางธรรมมากแล้ว จะเป็นเหตุให้ได้ทุกอย่าง ต้องเจริญเหตุปัจจัยแห่งความสำเร็จ ให้บริบูรณ์ด้วย

ทำอย่างไรจึงมีคุณสมบัติดี ๆ ที่ควรมีครบ

เจริญ perfect character

1. พุ่มเทชีวิตจิตใจเพื่อ **ทาน** อย่างเหมาะสม
2. พุ่มเทชีวิตจิตใจเพื่อ **ศีล** อย่างสะอาด
3. พุ่มเทชีวิตจิตใจเพื่อ **เนกขัมมะ** (สละกาม) อย่างหมดจด
4. พุ่มเทชีวิตจิตใจเพื่อ **เจริญปัญญา** อย่างแม่นยำ
5. พุ่มเทชีวิตจิตใจเพื่อ **ความเพียร** อย่างสายกลาง
6. พุ่มเทชีวิตจิตใจเพื่อ **ความอดทน** อย่างชาญฉลาด
7. พุ่มเทชีวิตจิตใจเพื่อ **สัจจะ** อย่างเที่ยงตรงต่อธรรม
8. พุ่มเทชีวิตจิตใจเพื่อ **อธิษฐาน** ตั้งใจทำอะไรแล้วทำจริงจนสำเร็จ
9. พุ่มเทชีวิตจิตใจเพื่อ **เมตตา** อย่างเป็นสากล
10. พุ่มเทชีวิตจิตใจเพื่อ **อุเบกขา** อย่างสงบสุข

ปรารถนาดีต่อผู้อื่นแต่เขาไม่เข้าใจ จิตตก ทำอย่างไรดี

Q ถาม :

ท่านอาจารย์ครับ บ่อยครั้งเราหวังดี แต่ผู้ที่เราหวังดีด้วยเขาไม่เข้าใจ พุดให้เราจิตตก เสียความมั่นใจในตนเองไป บางครั้งปฏิเสธเราอย่างไม่มีเยื่อใยไปเลย ไม่รู้จะวางตัวอย่างไรดี เราควรจะทำอย่างไรดีครับ ผมยืนยันว่าเราหวังดีอย่างบริสุทธิ์ใจจริง ๆ ครับ ไม่มีอะไรแอบแฝง

A อาจารย์ไชย ณ พล ตอบ :

ในโลกของคนร้าย ต่างหวังร้ายต่อกัน หรือหวังดีต่อตนและหวังร้ายต่อคนอื่น

ในโลกของคนดี ต่างหวังดีต่อกัน หรือหวังดีต่อคนอื่นแต่ลืมหวังดีต่อตน

ความหวังดีทั้งหมดยังไม่ใช่ความดี ยังเป็นแค่การเสียดสีกัน ด้วย

คาดหวังจะทำให้แสงสว่างเกิดขึ้น ความสัมพันธ์ดีขึ้น ซึ่งได้ผลบ้าง ไม่ได้ผลบ้าง บางครั้งก็สร้างหายนะไปเลยบ้าง และความหวังดีที่ให้คุณมากกว่าให้โทษเสมอ

ความหวังดีที่ได้ผลบ้าง

ที่ครอบครัวเป็นครอบครัวอยู่ได้ทุกวันนี้ เพราะความหวังดีให้ผลดีมากกว่าผลร้าย เพราะความหวังดีของพ่อแม่มีความบริสุทธิ์มาก ทั้งมีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา หล่อเลี้ยงความหวังดีให้ทั้งสะอาดและแข็งแรงมาก

ลองคิดว่า วันนี้ที่พ่อแม่จากเราไปพร้อมความหวังดี ให้ทั้งสะอาดและแข็งแรงไร้ประมาณนั้น จากไป เหลือแต่พี่น้องอยู่ด้วยกัน ความหวังดีในหมู่พี่น้องก็มีอยู่ แต่ไม่หมดจดเท่า ไม่แข็งแรงเท่าความหวังดีของพ่อแม่ ความสัมพันธ์ บรรยากาศ และการอยู่ร่วม ทำกิจร่วม ในหมู่พี่น้องจะเป็นอย่างไร

ดังนั้น กฎข้อที่ ๑ แห่งความหวังดีว่าจะได้ผลอย่างไร คือ ความบริสุทธิ์ แข็งแรงด้วยอัปมัญญาในความหวังดีเอง

ความหวังดีที่ไม่ได้ผลบ้าง

ที่หมู่ชนที่หวังดีต่อกันแต่ผลออกมาไม่ดี เพราะความหวังดีนั้นไม่ถูกปรารภณา ไม่ถูกปริมาณ ไม่ถูกกาลเทศะ

ความหวังดีไม่ถูกปรารภณา เช่น เขาต้องการความสงบแต่ไปชวนคุย เขาต้องการความสุขแต่เอาเรื่องทุกข์ไปเล่าให้ฟัง เขาต้องการความหวังแต่เอาความกังวลในปัญหาสารพันที่ตนเป็นไปบอกกล่าว เป็นต้น

ความหวังดีไม่ถูกปริมาณ เช่น เขาต้องการอาหารหนึ่งถ้วยเล็ก แต่ผู้ให้กลัวเขาจะไม่พอ เลยให้หนึ่งชามใหญ่ เขาจะทิ้งก็เกรงใจผู้ให้ จึงฝืนทนกินไป อาหารไม่ย่อย อาจถึงป่วยหรือตายได้ เป็นต้น

ความหวังดีไม่ถูกกาลเทศะ เช่น ประกาศความดีในการปฏิบัติธรรมแบบละตัวตน หรือไม่ยอมประกาศความดีในงาน ให้รางวัลบุคคล ยอดเยี่ยม เพราะกลัวตัวตนจะเกิดขึ้น เป็นต้น

ดังนั้น กฎข้อที่ ๒ แห่งความหวังดีว่าจะได้ผลอย่างไร คือ หวังดีนั้นถูกปรารถนา ถูกปริมาณ ถูกกาล มากน้อยเพียงใด

ความหวังดีที่ให้คนบ้าง ให้โทษบ้าง

ความหวังดีใดที่ระคนทั้งความสะอาด ความสกปรกบ้าง ความหวังดีนั้นจะให้คนบ้างให้โทษบ้าง เช่น

๑. หากหวังดีแล้วล้าเลิกบุญคุณ ผู้รับที่ไม่มีความจำเป็นจริง ๆ จะอึดอัดและปฏิเสธที่จะรับ เพราะเป็นความหวังดีที่มีดอกเบี้ยวสูง

๒. หากกล่าวอ้างแต่ความหวังดี แต่ไม่มี action plan สูความสำเร็จตามหวัง ผู้รับจะลังเลใจที่จะรับความหวังดีเช่นนั้น เพราะยังเลื่อนลอยเกินไป

๓. หากมอบความหวังดีให้ด้วยการยัดเยียด, push, force ผู้รับจะปฏิเสธก่อนเสมอ เป็นไปตามสัญชาตญาณป้องกันตัวเอง

๔. หากมอบความหวังดีให้ด้วยการอ่อนวอนให้รับ ผู้รับจะตรวจสอบก่อนอีกหลายชั้นเสมอ เพราะผิดธรรมชาติความหวังดี

๕. หากมอบความหวังดีให้ด้วยอาการไม่ให้เกียรติ ผู้รับจะไม่ให้ค่ากับความหวังดีนั้น

๖. หากมอบความหวังดีให้ด้วยอาการอ่อนโยนเคารพให้เกียรติ ผู้รับมีแนวโน้มจะรับความหวังดีนั้นโดยง่าย

๗. หากมอบความหวังดีให้ด้วยความเชื่อของตนเอง ที่ไม่สอดคล้องกับความเชื่อของผู้รับ ผู้รับจะปฏิเสธไว้ก่อนเสมอ เพราะความไม่ลงตัวโดยทฤษฎี

๘. หากมอบความหวังดีให้ด้วยความเชื่อของตนเอง ที่สอดคล้องกับความเชื่อของผู้รับ ผู้รับมักจะรับไว้ก่อนเสมอ เพราะความลงตัวโดยศรัทธาเป็นต้น

เหล่านี้ทั้งหมดล้วนเป็นกฎแห่งความหวังดีว่าจะได้ผลอย่างไร ดังนั้น จึงเป็นกฎข้อที่ ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑

ความหวังดีที่สร้างหายนะไปเลยบ้าง

ที่นี้วงการเมืองซึ่งต่างก็หวังดีต่อประเทศ ต้องทะเลาะเบาะแว้ง แข่งขัน ทำลายล้างกันอยู่ทั่วโลก เพราะหยิบยื่นความหวังดีที่ไม่เป็นที่ต้องการให้แก่กัน ไม่ต้องการทั้งโดยเกณฑ์ความดีที่แตกต่างบ้าง อุดมการณ์ที่แตกต่างบ้าง ประโยชน์ที่แตกต่างบ้าง วิธีการที่แตกต่างบ้าง ตั้งตนเป็นศัตรูทางการเมืองไปแล้วบ้าง ความหวังดีที่ถมเข้าไปในบริบทนี้ แม้จะหวังดีจริง อีกฝ่ายทำเป็นพุดดีด้วย แต่เป็นแค่มารยาทบนใบหน้าและวาทะนั้น เมื่อมีโอกาสก็หัวหัน ทำลายล้างกันเสมอ

ดังนั้น กฎข้อที่ ๑๒ แห่งความหวังดีว่าจะได้ผลอย่างไร คือ ความหวังดีที่ใส่เข้าไปในบริบทที่ไม่เห็นค่า ไม่ต้องการความหวังดีนั้น

ความหวังดีที่ให้คุณมากกว่าให้โทษเสมอ

ความหวังดีที่ให้คุณมากกว่าให้โทษเสมอ คือ

๑. ความหวังดีที่เคารพสิทธิผู้รับ ผู้รับย่อมมีสิทธิ์เลือกเสมอว่าเขาต้องการรับความหวังดีที่มีผู้มอบให้หรือไม่ หากเขาเห็นค่า สบายใจที่จะรับ ก็เป็นสิทธิ์ของเขาที่จะรับความหวังดีนั้น หากเขาไม่เห็นค่า ไม่สบายใจที่จะรับ ก็เป็นสิทธิ์ของเขาที่จะรับหรือไม่รับความหวังดีนั้น

๒. ความหวังดีที่มีความพอเหมาะพอดีกับผู้ให้ ผู้รับ และผลต่อเนื้อที่ดีเสมอ ความหวังดีที่กรองกลั่นมาแล้วอย่างดีเช่นนี้จึงเป็นหลักประกันผลดีจริง เป็นที่ปรารถนาจริง ผู้ให้ชื่นใจจริง ผู้รับรู้สึกซาบซึ้งจริง
ดังนั้น จึงเป็นกฎแห่งความหวังดี ข้อที่ ๑๓, ๑๔

จิตตก เสียความมั่นใจ จะวางตัวอย่างไรดี

ที่ตกไม่ใช่จิต จิตเป็นรู้เฉย ๆ ไม่มีขึ้นไม่มีลง ที่ตกนะ คือ อึดตาตก จิตก็ตามรู้เฉย ๆ

อึดตาเป็นสิ่งที่ไม่ควรรักษา ดังนั้นมันตกไปนะดีแล้ว ทิ้งไปเลยอย่าเก็บพิษกัมมันตภาพ (ตัวแผ่ทุกข์) มาไว้ในใจอีก

สรุป

ดังนั้น จะอ้างความหวังดี...แล้วคนอื่นต้องเข้าใจ ยอมรับ นั่นเป็นแค่ความอยากกลม ๆ แล้ง ๆ ต้องพัฒนาความหวังดีนั้นให้เลอค่า เลิศคุณหมดจด อย่างพอเหมาะพอดีด้วย โดยปราศจากทิฐิ มานะ โมหะ ความหวังดีนั้นจึงจะเป็นที่ยอมรับ

ผู้รับเองก็อย่าใจง่ายตกหลุมความหวังดีเล็ก ๆ น้อยที่คุณภาพต่ำ

side effect มาก ต้องประเมินผลดีจริงต่อเนื้อก่อนเสมอ

จำหลักไว้ว่า ความหวังดีไม่เป็นแก่นสาร ผลดีจริงจนถึงที่สุด
จึงเป็นแก่นสาร หากมอบและรับความหวังดีที่ไร้ค่า ความสัมพันธ์จึง
มีค่า

อยากทำโลกให้ดีขึ้น

Q ถาม :

ท่านอาจารย์ครับ ตั้งแต่เรียนปริญญาจนกระทั่งว่ากุศลทำให้กุศลเกิดขึ้นได้ ทำให้ผมระมัดระวังและประเมิณการทำความดีมากขึ้น และก็พบว่าคนดีในโลกส่วนใหญ่อยากจะทำโลก ทำประเทศ ของตนให้ดีขึ้น แต่เรื่องนี้ประเมิณยากมาก เพราะดูเหมือนจะเป็นคุณธรรมยอดนิยม จึงขอความกระจ่างจากท่านอาจารย์ดีกว่าครับ จะได้ไม่เผลอเข้าข้างตัวเองไป ควรอย่างไรแล้วแต่ท่านอาจารย์เห็นสมควรนะครับ

A อาจารย์ไชย ณ พล ตอบ :

อยากทำโลกให้ดีขึ้นเป็นภวัตถุหา โดยบริโภคกรุณาเป็นพลังขับเคลื่อน

เป็นภวัตถุหา

อยากทำโลกให้ดีขึ้นเป็นภวัตถุหา เพราะโลกทุกโลกทุกยุคสมัย

เป็นไปตามเหตุปัจจัยของบริบททั้งโลก ไม่ได้เป็นไปตามปรารถนาของใคร แต่ภวตัณหาทำให้จิตบางดวงอยากทำโลกให้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ตามที่ตนปรารถนา นั่นคือภวตัณหา

บริโภครูณา

ตัณหาอยากทำโลกให้ดีขึ้นบริโภครูณาเป็นพลังขับเคลื่อน เนื่องจากตัณหานี้ใหญ่และยาก จึงต้องมีกรูณาใหญ่หล่อเลี้ยงขับเคลื่อนไป จึง consume พลังกรูณามหาศาล

แล้วเป็นคุณธรรมหรือเป็นสมุทัยให้ทุกข์
กรูณาเป็นคุณธรรม ตัณหาเป็นสมุทัยให้ทุกข์โดยตรง

อยากทำโลกให้ดีขึ้นคุ้มหรือไม่คุ้ม
ต้องดูที่รากแห่งเหตุ และผลที่ได้รับ

รากแห่งเหตุอยากทำโลกให้ดีขึ้น
ภวตัณหา มาจากเวทนา รู้สึกว่าไม่พอใจ โลกยังไม่เป็นอย่างที่
เราเห็นว่าควรจะเป็น

เวทนา มาจากผัสสะ รับรู้เรื่องราวในโลกมาก
ผัสสะ มาจากอายตนะ สอดส่องส่องดูโลก หรือรับการร้องขอ
จากผู้รับผิดชอบ

อายตนะ มาจากการมีนามรูป - กายและใจ
นามรูป มาจากวิญญูณ ธาตุรู้ในใจและในธรรมชาติ

วิญญาน มาจากสังขาร เวทีประมวลทุกอย่างมาแสดง และเป็น
บ่อเกิดเจตนา

สังขาร มาจากอวิชชา เพราะไม่รู้ระบบเหตุปัจจัย เพราะไม่รู้
อริยสัจ จึงปรุงสังขารไป

ดังนั้น รากของการอยากทำโลกให้ดีขึ้น คือ อวิชชา

ผลของการอยากทำโลกให้ดีขึ้น

ตลอดทางต้องใช้กรุณามาก กรุณาเติบโตขึ้น

ตลอดทางต้องหาสารพัดกุศโลบายมาใช้ ได้ปัญญาอกบ้าง

ได้มิตรร่วมอุดมการณ์ ได้ศัตรูต่างอุดมการณ์

ได้ภาระทางใจแบกความรับผิดชอบมหาศาล

ต้องแทรกแซงเหตุปัจจัยและระบบกรรมเนื่อง ๆ

ได้ผลสำเร็จบ้าง ล้มเหลวบ้าง

อารมณ์ค้าง หากตายก่อนสำเร็จกิจ (ทุกราย) จะอยากมาเกิดอีก

มาเกิดอีกก็เข้าสู่วงจรอวิชชา (ปฏิจจนสมุปบาท) บ่วงใหม่

คุ้มหรือไม่คุ้ม

บวก ลบ คุณ หาร ถอดสแควร์ทดู

พระพุทธองค์ก็ทรงมหากรุณาธิคุณ พระองค์ทรงทำอะไร

1st priority ทรงพาสรรพจิตออกจากโลกทั้งปวงสู่สุคติ

2nd priority ใครยังออกไม่ได้ ทรงพาสู่สุคติก่อน คือ พรหมโลก

สวรรค์ หรือมนุษย์ที่ดีเป็นอย่างน้อย

3rd priority ทรงปรับเกลี่ยอารยธรรมโลกใหม่ให้ดีขึ้นบ้าง เมื่อมี authority (ผู้ปกครองที่ศรัทธาในพระองค์) และโอกาสอันเหมาะสม

ถ้าอยากหยุดกรุณาไม่ให้ไหลตามตัณหา ควรทำอย่างไร
ทำตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สืบสานธรรมกิจของพระองค์ทั้งสามประการนั้นตรง ๆ
อย่าอวดเก่งเกินพระพุทเจ้า

การให้ที่เป็นกิเลส และการให้ที่เป็น คุณธรรม

Q ถาม :

ท่านอาจารย์ครับ ผมได้ฟังอาจารย์ที่ท่านสอนมหาปรัชญาบอก
ว่า ทำกุศลแล้วอกุศลเกิดขึ้นก็มี การให้ที่เป็นกิเลสก็มี การให้ที่เป็น
คุณธรรมก็มี มีด้วยหรือครับ เราจำกันมาตลอดว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
ขอความกรุณาท่านอาจารย์ไขข้อกังขาให้ด้วยครับ เรื่องนี้ถ้าเป็นจริงจะ
เปลี่ยนมุมมองเรื่องการทำดีทำชั่วเลย ไม่อยากคิดไปเองครับ

A อาจารย์ไชย ณ พล ตอบ :

การให้ที่เป็นกิเลสมีสองประเภท การให้ที่เป็นคุณธรรมก็มีสอง
ประเภท นอกจากนั้นยังมีการให้ที่ผสมผสานกันระหว่างกิเลสและคุณธรรม
อีกหกประเภท

การให้ที่เป็นกิเลส ๑ : ให้เพราะกิเลส

เช่น การทำบุญเอาหน้า (โลภะ) ชอบชวนคนไปเยอะ ๆ (ลาภีวรา) เียนยอให้เกิดความหลงใหลเกินจริง (โมหะ)

ผล : คนทำบุญเอาหน้า ลาภีวรา ต้องไปเป็นเปรต แม้จะทำมากแค่ไหนก็ตาม เพราะตั้งจิตผิดตั้งแต่ต้น

หรือ การแจกทรัพย์สินของแก่คนเพื่อให้ฉันเป็นที่รัก โดยไม่ได้ประเมินความเหมาะสมกับคนและผลที่ตามมา

ผล : คนให้เพื่อสร้างตัวตนให้ฉันเป็นที่รัก เป็นการให้ด้วยโมหะ + โลภะ มักไปเป็นสัตว์เลื้อยที่รักในบ้านที่มีคนดูแลอย่างดี

หรือ การให้เพราะอคติ ได้แก่ ให้เพราะเสนาหา ให้เพราะโกรธที่เขาดูหมิ่นจึงให้เพื่อข่มการดูหมิ่น ให้เพราะกลัวอย่างไม่เป็นธรรมทำให้ตนต้องขมขื่นเครียดต่อเนื่อง ให้เพราะหลงใหลโดยไม่ได้ประเมินผลต่อเนื่อง เห็นเขาให้ก็ให้ตาม ๆ กันไป หรือแข่งกันให้เพื่ออวดดี

ผล : อคติเป็นอกุศลจิต การให้ด้วยด้วยอกุศลจิต วิบากย่อมเป็นอกุศล กิเลสงอกมากขึ้น จิตเสื่อมลง

หรือ การที่นักธุรกิจให้เงินนักการเมืองเพื่อตนจะได้สิทธิพิเศษทางธุรกิจ แม้ได้สิทธิพิเศษนั้นมาจริง แต่ต้องโดนวิบากกรรมโกงชาติ โกงประชาชน

ผล : บาบต่อประเทศชาติและประชาชนเป็นบาบหนัก ต้องลงอบายทั้งผู้ให้และผู้รับ ส่วนใหญ่ไปเป็นเปรต ส่วนหนึ่งไปนรก

การให้ที่เป็นกิเลส ๒ : ให้เพื่อกิเลส

เช่น การให้แก่ลูกที่เกียจคร้านไร้สำนึกรับผิดชอบต่อตนเอง

ครอบครัว ไม่กตัญญู ใช้ชีวิตโหลยโท่ยเหลวไหล การให้แบบนี้เป็นการให้เพื่อกิเลส

ผล : ยิ่งให้ ลูกยิ่งเสียคน จมอบายลึกนานขึ้น

หรือ การให้เงินแก่คนละโมภโลภมากเห็นแก่เล็กแก่น้อยอย่างไม่ชอบธรรม ยิ่งให้ กิเลสเขายิ่งเติบโตกล้า กลายเป็นคนโกง

ผล : การให้แบบนี้สร้างโจรในโลกให้เพิ่มขึ้นมาหลายยุคหลายสมัย

หรือ การให้การปกป้องลูกน้องที่ทำผิด (บาป) เพราะอยากเป็นที่รักของลูกน้อง (กิเลส) ทำให้ลูกน้องหลงผิดคิดว่าฉันทำอะไรก็ได้เจ้านายปกป้องฉันเสมอ จิตสำนึกคุณธรรมเขาจะพ้อหาย ความเอาแต่ใจมากขึ้น ระบบองค์กรจะรวน งานจะเสื่อมทรุด

ผล : การปกป้องคนบาป ตนก็ต้องรับกรรมนั้นด้วย จิตตนและลูกน้องจะเสื่อมทรุด

การให้ที่เป็นคุณธรรม ๑ : ให้เพราะคุณธรรม

เช่น ให้เพราะเห็นว่าประชาชนกำลังเดือดร้อนจริง เราพอให้ได้เพื่อบรรเทาทุกข์แก่เขา การให้นี้เป็น การให้สาธารณะเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง เปลี่ยนผู้รับจากความลำบากเป็นความสบายขึ้นได้

ผล : ให้แบบนี้ ชีวิตผู้รับและผู้ให้จะดีขึ้น

การให้ที่เป็นคุณธรรม ๒ : ให้เพื่อคุณธรรม

การที่วอร์เรน บัฟเฟตต์ ประกาศมอบทรัพย์สิน 99% และვიกรม

กรมวิชาชีพ ประกาศมอบมรดก 95% ของทรัพย์สินตนแก่สาธารณะ โดยตั้งมูลนิธิขึ้นมาบริหารทรัพย์สินให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมจริง ทายาทก็เข้ามาเป็นผู้บริหารมูลนิธิกันตามความสามารถ

ผล : การให้แบบนี้เป็นการมอบมรดกบุญให้ทายาทด้วย มอบประโยชน์สุขให้มหาชนด้วย โดยไม่เป็นไปเพื่อกิเลสของใคร ผู้ให้ก็ลอยสูง ผู้รับก็สูงขึ้นโดยลำดับ มหาชนก็ดีขึ้น โลกก็ดีขึ้น

การให้ที่ผสมผสานกันระหว่างกิเลสและคุณธรรม ๑ : ให้เพราะคุณธรรมเพื่อกิเลส ให้แล้วกิเลสเกิดขึ้น

เช่น บางคนหวังดีต่อคนอื่นจริง ๆ (คุณธรรม) แต่ไปก้าวร่างกายสิทธิส่วนบุคคล แทรกแซงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (กิเลส) จนเกิดความไม่ลงตัว ใครบางคนต้องยอมเป็นทาสอารมณ์ใครบางคนจนชีวิตจิตใจเสียหาย สุขภาพทรุด (กรรมกิเลส) เมื่อทนไม่ได้ ก็ต้องกระทบกระทั่งแตกแยกกันในที่สุด (กิเลสบานปลาย)

ผล : ชีวิตส่วนตัวและครอบครัวของผู้หวังดีที่ไม่เคารพสิทธิ จะปั่นป่วนวุ่นวาย

หรือ การที่กัลยาณชนดูแลผู้มีพระคุณที่กำลังเจ็บป่วยด้วยกตัญญู (คุณธรรม) แต่จิตปรุงแต่งความกังวล และป้อนความกังวลให้คนไข้ (กิเลส) ทำให้คนไข้ป่วยหนักยิ่งขึ้น หรือหายช้ายิ่งขึ้น (กิเลสออกผล) เพราะคนป่วยกำลังต้องการความหวังและกำลังใจเพื่อจะหาย ไม่ใช่ความกังวลใจอันเป็น pressure ใด ๆ

ผล : ทำความดีด้วยจิตปรุงแต่ง ความดีจึงไม่ได้ผลดี เวลาตนเจ็บป่วยจะหาทางออกสบาย ๆ ยาก

หรือ บางบริษัทพยายามทำตัวเป็นคนดีจึงพยายามให้ (คุณธรรม) แต่เมื่อให้แล้วเกิดเสียดาย (กิเลส) จึงมีนโยบายตามมาว่า “ทำบุญที่ไหน ต้องเอาคืนให้คุ้ม” (บาป) จึงหาทางเอาสิทธิ์เอาทรัพย์สินของผู้รับ มาสร้างประโยชน์ให้ยิ่งกว่าที่ตนให้ไป เมื่อไปฉกฉ้อทรัพย์สินที่ถวายพระพุทธเจ้าแล้ว จึงเป็นการยกยอกทรัพย์สินของพระพุทธเจ้า (บาปหนัก) บริษัทนั้นเลยต้องแบกหนี้มหาศาล ผู้บริหารลงทุนอะไรพิเศษก็ขาดทุน

ผล : ตายแล้ว ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการยกยอกทรัพย์สินพระพุทธเจ้า ต้องไปเป็นเปรตมากกว่าครึ่ง เดรัจฉานบ้าง นรกชนิดหน้อย ไม่มีใครอยู่ สุกตฤมิตได้เลยแม้แต่คนเดียว

การให้ที่ผสมผสานกันระหว่างกิเลสและคุณธรรม ๒ : ให้เพราะกิเลสเพื่อคุณธรรม แต่ให้แล้วกิเลสเกิดขึ้น

เช่น เป็นทุกข์จึงให้สังฆทานเพื่อแก้กรรมตามคำแนะนำหมอดูหวังว่าสิ่งที่ตนให้ พระจะได้ใช้ประโยชน์ แต่สิ่งที่ให้เป็นสิ่งที่พระใช้ไม่ได้จริง เป็นภาระแก่พระในการเก็บรักษา เก็บเบยอะเกินธรรมวินัยก็ผิด ติดอาบัติ จะขายก็ขายไม่ได้ ติดกรรม

ผล : เกิดผลเสียทั้งต่อผู้ให้ที่ทำให้พระตกที่นั่งลำบาก และต่อผู้รับที่ไม่รู้จักประมาณตามธรรมวินัย

การให้ที่ผสมผสานกันระหว่างกิเลสและคุณธรรม ๓ : ให้เพราะคุณธรรมเพื่อคุณธรรม แต่ให้แล้วกิเลสเกิดขึ้น

เช่น เจตนาให้ธรรมะเป็นทานเพื่อให้คนเข้าใจธรรม พอให้แล้วลาภสักการะเกิดขึ้น จึงสำคัญตนว่าฉันเก่ง (มานะ) สิ่งที่ฉันสอนถูกต้อง

ที่สุด (ทิวลิป) ฉันต้องเป็นที่ยอมรับ (ล่าบริวาร) ฉันต้องได้รับสิทธิพิเศษ (โลภะ) กิเลสและอกุศลกรรมนานาประการจึงเกิดขึ้นตามมา

ผล : ภูมิตกต่ำลง ทั้งนักบวชทั้งฆราวาสที่ตั้งตนเป็นอาจารย์ที่มีพฤติกรรมลักษณะนี้จึงลงนรกกันไม่น้อย

การให้ที่ผสมผสานกันระหว่างกิเลสและคุณธรรม ๔ : ให้เพราะคุณธรรมเพื่อกิเลส แต่ให้แล้วคุณธรรมเกิดขึ้น

เช่น มาณพुकเสนะตีลังกาโชว์อยู่บนราวไม้สูง คนกำลังชมด้วยความตื่นเต้น เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จมา คนก็ไปห้อมล้อมกราบไหว้ พระพุทธเจ้า มาณพुकเสนะจึงจิตตกเพราะไม่มีใครสนใจ พระพุทธองค์ทรงตรวจดูด้วยพระญาณแล้ว ทรงทราบว่าสามารถโปรดुकเสนะได้ในวันนี้ จึงบอกให้ुकเสนะตีลังกาโชว์ต่อตามปรารถนา (กิเลส) พระพุทธองค์ก็ทรงทอดพระเนตรด้วย มาณพुकเสนะตั้งใจตีลังกาโชว์ด้วยสติ เมื่อมาณพुकเสนะตีลังกาจบ ประชาชนปรบมือกันเกรียวกราว จากนั้น พระพุทธองค์จึงทรงแสดงธรรมให้ुकเสนะถอนความอาลัยในภพอดีตภพอนาคต และภพปัจจุบันเสีย ซึ่งเป็นกิเลสที่ुकเสนะติดอยู่ เมื่อสติสมาธิตั้งมั่นอย่างดีด้วยการตีลังกาบนราวสูง พอได้ฟังธรรม ดับภพที่ตนติดมานาน ुकเสนะก็สำเร็จอรหัตต์ (คุณธรรม) บนราวสูงนั่นเอง แล้วจึงลงมาก้มกราบพระพุทธเจ้า ขอบวชตามพระองค์

ผล : หากมีญาณรู้ผลที่จะเกิดต่อเนื่องจริง อาจใช้กิเลสเล็กน้อย (สติในการโชว์) เพื่อล้างกิเลสที่ใหญ่กว่าก็ได้

การให้ที่ผสมผสานกันระหว่างกิเลสและคุณธรรม ๕ : ให้เพราะกิเลสเพื่อคุณธรรม แต่ให้แล้วคุณธรรมเกิดขึ้น

เช่น ให้การปกป้องลูกน้องที่เปลือยทำผิดอย่างมีเงื่อนไขเพราะไม่อยากสูญเสียลูกน้องไป (กิเลส) โดยให้แก้ไขปรับปรุงข้อผิดพลาดโดยเร็ว (คุณธรรม) นั่นเป็นการให้โอกาสและการพัฒนาคน กุศลจึงจะเกิดขึ้น (คุณธรรม)

ผล : เมื่อให้อย่างสมเหตุสมผล เป็นธรรม และเปลี่ยนคนได้จริง ยิ่งเป็นที่เคารพ หม่อมคณะยิ่งอบอูน

การให้ที่ผสมผสานกันระหว่างกิเลสและคุณธรรม ๖ : ให้เพราะคุณธรรมเพื่อคุณธรรม ให้แล้วคุณธรรมเกิดขึ้น

เช่น การที่พระมหาปันถกสละมอภทรัพย์ทางโลกให้น้องชายเพื่อออกบวช และน้องชายก็สละทรัพย์ทางโลกให้ญาติต่อเพื่อตนจะได้ออกบวชเช่นกัน

ผล : จิตเป็นอิสระไร้ความกังวลทางโลก มุ่งทางธรรมเต็มตัวจึงบรรลุธรรมได้

หรือการให้แก่บุคคลที่เขาเป็นคนดีจริง คนสะอาดจริง ที่กำลังทำความดีเพื่อประโยชน์สุขส่วนรวมอย่างหมดจดจริง

ผล : การให้แบบนี้ทำให้เราได้ร่วมอานิสงส์แห่งความดีเหล่านั้นด้วย แม้ไม่ได้ลงมือทำเอง

สรุป

ดังนั้น อย่าหลงใหลการให้ เมื่อพร้อมให้ ดำริที่จะให้ ให้ประเมินว่า

1. จิตที่จะให้นี้เป็นกิเลสหรือคุณธรรม หากเป็นกิเลส ให้ดับจิต
นั้นทันที อย่าตาม หากเป็นคุณธรรม จึงพิจารณาต่อ

2. จิตผู้รับเป็นคุณธรรมสะอาดจริงหรือไม่ หากจิตผู้รับไม่สะอาด
จริง ให้ดับอยากนั้นทันที แม้เจตนาดี (ยกเว้นบรรเทาสาธารณภัยโดย
รวม) หากจิตผู้รับสะอาดจริง จึงพิจารณาต่อ

3. กิจที่เขาทำนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมจริงหรือไม่
หากเป็นกิจเพื่อประโยชน์ส่วนตนล้วน ๆ ไม่ต้องสนใจ สร้าง
ประโยชน์ส่วนตนก็ต้องสร้างด้วยตนเอง

หากเป็นกิจสร้างประโยชน์ส่วนรวม จึงพิจารณาต่อ

4. สิ่งที่เขาทำนั้น มีความถูกต้องตามกฎหมาย กฎแห่งกรรม และ
ธรรมวินัยหรือไม่

หากผิดกฎหมาย หรือผิดกฎแห่งกรรม หรือผิดธรรมวินัย ให้ถอย
ห่างทันที

หากถูกกฎหมาย และถูกกฎแห่งกรรม และถูกธรรมวินัย จึง
พิจารณาต่อ

5. กระบวนการทั้งหมดนั้น เป็นไปเพื่อความหลงโลกมากขึ้น หรือ
การบรรลุธรรมมากขึ้น

หากกระบวนการนั้นทำให้หลงโลกวนเวียนในวิญญูะมากขึ้น ให้
ถอยห่างทันที

หากกระบวนการนั้นทำให้บรรลุธรรมมากขึ้น ให้พิจารณาทำตาม
ความพอเหมาะพอดีกับ

5.1 ศรัทธาของตน

5.2 ฐานะของตน

5.3 ปัญญาของคนที่เห็นผลดีต่อเนื้อที่เป็นไปได้มากที่สุด การให้เช่นนี้ จึงเป็นการให้ด้วยสติปัญญา สะอาด หมดจด แม่นยำ เกิดผลดีต่อผู้ให้ ผู้รับ และผู้รับผลต่อเนื่องตลอดกาลมากที่สุด

ผลแห่งการไม่ให้

เมื่อเข้าใจผลแห่งการให้โดยนัยต่าง ๆ แล้ว ต่อไปมาดูผลแห่งการไม่ให้บ้าง จะได้บริหารชีวิตจิตใจให้ลงตัวสมดุลง ฌ จุดพอเหมาะพอดี พิจารณาเรื่องจริงกันทีละเรื่อง

เรื่องที่ ๑ การไม่ให้แก่ใครเลย

อานันทเศรษฐี รวยมาก ตระหนี่มาก สอนลูกหลานว่าเราหาทรัพย์มาด้วยความยากลำบาก ดังนั้นอย่าให้ทรัพย์แก่ใครทั้งนั้น ให้เก็บไว้ใช้เอง ตายแล้วไปเกิดเป็นขทานกาลกนิ เมื่อแม่ (ขทานปกติ) อุ้มไปขทานด้วยไม่เคยได้อาหารหรือทรัพย์ใด ๆ เลย อดอยาก ให้เด็กไปกับขทานกลุ่มใด ขทานกลุ่มนั้นก็ไม่ได้อาหารหรือทรัพย์ใด ๆ เลย อดอยาก เป็นเด็กกาลกนิที่ไม่มีใครต้องการ พอเริ่มเดินได้ แม่จึงให้ออกขทานด้วยตนเองก็ไม่ได้อาหารหรือทรัพย์ใด ๆ เลย อดอยาก วันหนึ่งขมานไปอยู่ที่หน้าบ้านของตนเองในอดีต อดีตบุตรชายในชาติที่แล้วก็ออกมาไล่ บอกว่าเป็นนโยบายของบ้านนี้ที่จะไม่ให้ใคร พอส่งไว้ ไล่เด็กไปให้พันพระพุทเจ้าเสด็จผ่านไปพอดี เห็นเป็นโอกาสดีที่จะแก้มีจณาภิภูฏฐัทั้งตระกูล จึงเข้าไปบอกอดีตบุตรของเด็กขทานว่า เด็กคนนี้เคยเป็นพ่อของท่าน เศรษฐีปัจจุบันก็ไม่เชื่อ พระพุทเจ้าจึงใช้พระญาณช่วยให้เด็กขทานระลึกถึงที่ฝังสมบัติที่ตนไม่เคยบอกใคร (แม่ลูก) แล้วตรัสบอกเศรษฐีว่า ถ้าท่านไม่เชื่อลองให้เด็กนี้ซึ่ที่ซ่อนสมบัติลับก็ได้ เศรษฐีจึงลอง

ดูอย่างไม่เชื่อแต่เมื่อได้ทรัพย์เพิ่ม จึงบอกให้เด็กพาไปดู เด็กพาไปชี้ที่แล้ว ก็พบทรัพย์ที่ซ่อนไว้ที่ไม่เคยบอกใครมาก่อนจริง เศรษฐีจึงยอมอุปการะเด็กนั้นไว้ พระพุทธองค์ทรงสอนทาน คือ ภาวนา แก่เศรษฐีและครอบครัว ตระกูลก็เจริญผาสุกขึ้น

ผล : ไม่ให้อะไรแก่ใครเลย ก็ไม่มีสิทธิ์ได้อะไรจากใครเลย

เรื่องที่ ๒ บุญอยู่ที่ไหน อานิสงส์ก็อยู่ที่นั่น ไม่ทำบุญที่ใด อานิสงส์ก็ไม่มี ณ ที่นั่น

ราชาพราหมณ์ เป็นผู้มีปฏิญญาล้ำมานะจัด ชอบให้แก่พวกพราหมณ์ด้วยกัน ไม่ชอบทำบุญกับพระ ครั้นฟังธรรมจากพระพุทธเจ้าแล้วเกิดศรัทธา อยากบวช แต่ไม่มีพระเถระโดยอมบวชให้เลย พระพุทธเจ้าจึงถามพระเถระว่าใครเคยได้รับข่าวแม่ก่อนหนึ่งจากราชาพราหมณ์บ้าง ท่านพระสารีบุตรกราบทูลว่าท่านเคยได้รับข่าวทัพพีหนึ่งจากราชาพราหมณ์ พระพุทธองค์จึงทรงมอบให้พระสารีบุตรบวชให้ พระราชาได้บวชแล้ว ตั้งใจปฏิบัติจริง ก็สำเร็จอรหันต์ได้

ผล : บุญอยู่ที่ไหน อานิสงส์ก็อยู่ที่นั่น ไม่ทำบุญที่ใด อานิสงส์ก็ไม่มี ณ ที่นั่น ทางเดินนั้นก็ขลุกลัก

เรื่องที่ ๓ การให้และไม่ให้ตามปวารณา

พระสารีบุตรทูลถามพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อะไรหนอเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้บุคคลบางคนในโลกนี้ทำการค้าขายขาดทุน บางคนไม่ได้กำไรตามที่ประสงค์ บางคนได้กำไรตามที่ประสงค์ บางคนได้กำไรยิ่งกว่าที่ประสงค์

พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า

ดูกรสารีบุตร บุคคลบางคนในโลกนี้ เข้าไปหาสมณะหรือพราหมณ์แล้ว ปวารณาว่า ขอท่านจงบอกปัจจัยที่ท่านประสงค์ เขากลับไม่ถวายปัจจัยที่เขาปวารณา ถ้าเขาเคลื่อนจากอัทธภาพนั้นมาสู่ความเป็นมนุษย์นี้ เขาทำการค้าขายอย่างใด ๆ เขาย่อมขาดทุน

บุคคลบางคนในโลกนี้ เข้าไปหาสมณะหรือพราหมณ์แล้ว ปวารณาว่า ขอท่านจงบอกปัจจัยที่ท่านประสงค์ แต่เขาถวายปัจจัยที่ปวารณาไว้ไม่เป็นไปตามประสงค์ ถ้าเขาเคลื่อนจากอัทธภาพนั้นมาสู่ความเป็นมนุษย์นี้ เขาทำการค้าขายอย่างใด ๆ เขาย่อมไม่ได้กำไรตามที่ประสงค์

บุคคลบางคนในโลกนี้ เข้าไปหาสมณะหรือพราหมณ์แล้ว ปวารณาว่า ขอท่านจงบอกปัจจัยที่ต้องประสงค์ เขาถวายปัจจัยที่ปวารณาไว้ตามที่ประสงค์ ถ้าเขาเคลื่อนจากอัทธภาพนั้นมาสู่ความเป็นมนุษย์นี้ เขาทำการค้าขายอย่างใด ๆ เขาย่อมได้กำไรตามที่ประสงค์

บุคคลบางคนในโลกนี้ เข้าไปหาสมณะหรือพราหมณ์แล้ว ปวารณาว่า ขอท่านจงบอกปัจจัยที่ต้องประสงค์ เขาถวายปัจจัยที่ปวารณาไว้ยิ่งกว่าที่ประสงค์ ถ้าเขาเคลื่อนจากอัทธภาพนั้นมาสู่ความเป็นมนุษย์นี้ เขาทำการค้าขายอย่างใด ๆ เขาย่อมได้กำไรยิ่งกว่าที่ประสงค์

ดูกรสารีบุตร นี้แลเป็นเหตุเป็นปัจจัยเครื่องให้บุคคลบางคนในโลกนี้ทำการค้าขายขาดทุน นี้เป็นเหตุเป็นปัจจัยเครื่องให้บุคคลบางคนในโลกนี้ทำการค้าขายไม่ได้กำไรตามที่ประสงค์ นี้เป็นเหตุเป็นปัจจัยเครื่องให้บุคคลบางคนในโลกนี้ทำการค้าขายได้กำไรตามที่ประสงค์ นี้เป็นเหตุเป็นปัจจัยเครื่องให้บุคคลบางคนในโลกนี้ทำการค้าขายได้กำไรยิ่งกว่าที่ประสงค์

สรุปรวบยอด

ดังนั้น ในระบบการให้

สิ่งที่ต้องดับ คือ ความตระหนี่ อสังจะ และกิเลสหนา ที่มาปน
เปื้อนแอบแฝงอยู่ในการให้แต่ละครั้ง

สิ่งที่ต้องเจริญ คือ สติปัญญาประเมินผลต่อเนืองที่จะเกิดตาม
มารอบด้าน ความเหมาะสมของผู้ให้และผู้รับและกิจที่เกิดขึ้น ความถูก
ระบบโลก ทุกระบบกรรม และทุกระบบธรรมวินัย จิตหมดจด ความ
เลื่อมใสจริง ก่อนให้ ระหว่างให้ และหลังให้

แม้การทำความดีอื่น ๆ ก็ใช้เกณฑ์นี้ได้เช่นกัน

เอาไป set เป็น standard of giving and goodness นะ จะ
ได้หมดจดยิ่งขึ้น

กรุณา ปัญญา และความบริสุทธิ์

Q ถาม :

กราบท่านอาจารย์ครับ จากน้อมอมตธาตุ ได้เพิ่มการอยู่กับความว่างหมดจด เจตนาลดได้ง่าย อดตาบางได้ เป็นกลางยิ่งมากแล้ว ความกรุณาเพิ่มขึ้นปรับเกิดความอบอุ่นที่มีต่อใจตนเอง ส่งต่อผู้อื่น รู้ยิ่งได้สงบสุขลึกและแตกต่าง จึงเข้าใจว่าพระมหากรุณาของพระพุทธเจ้า และพระอริยเจ้าทั้งหลายที่แผ่อยู่ในสรรพสิ่ง ล้วนสานอิงพึ่งกันและกันในมิติต่าง ๆ ความกรุณาด้วยปัญญาจึงเป็นสะพานนำไปสู่ความบริสุทธิ์อันแท้จริง

ขาดตกขอคำแก้ไขครับ กราบขอบพระคุณมากครับ

A อาจารย์ไชย ณ พล ตอบ :

ความจริงความบริสุทธิ์ทำให้เกิดปัญญาแจ้งและกรุณาหมดจด ยิ่งบริสุทธิ์มาก ปัญญายิ่งแจ่มใส แจ่มแจ้ง จนบริสุทธิ์ถึงที่สุด จะได้วิมุตติญาณทัสสนะ อันเป็นปัญญาสูงสุดที่บุคคลพึงได้

ยิ่งบริสุทธิ์มาก กรุณายิ่งหมดจด จนบริสุทธิ์ถึงที่สุด จะได้กรุณา
สมาบัติติญาน อันเป็นกรุณาสูงสุดที่บุคคลพึงได้

ปัญญาและกรุณาที่ยังไม่บริสุทธิ์ จะเลียบ ๆ เคียง ๆ อยู่ชั้นใน
แห่งความประเสริฐที่ไถ่ความบริสุทธิ์ยิ่งขึ้น และมีอุปการะแก่ความ
บริสุทธิ์โดย

ปัญญา จะลดความหลงผิด ละอวิชชา

กรุณา จะลดความหลงยึด ละของฉัน

เมื่อลดละความหลงผิดและหลงยึดได้หมด ก็หมดจด บริสุทธิ์

เมื่อบริสุทธิ์ ทั้งปัญญาและกรุณาก็ยิ่งบรรเจิดบริบูรณ์อย่างไม่เคย
มีมาก่อน ทั้งความบริสุทธิ์ ปัญญาแจ้ง และกรุณาหมดจด จึงคือคุณหลัก
ของพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ส่วนใหญ่ และผู้กำลังเดินทางสู่พุทธภาวะ
ทั้งหลาย

ในภาคปฏิบัติที่จิตประณีตแล้ว focus สามสภาวะนี้ให้ coherent
และ purify กันและกันเลยก็ได้ เป็นการปฏิบัติง่ายสำเร็จง่ายอีกแบบ
หนึ่ง

กระจ่างให้สุด

หนังสือเสียง

ความดีที่เหนือดี

ไชย ณ พล อัครศุภเศรษฐ์

จัดทำโดย : มูลนิธิอุทยานธรรม
บรรณาธิการ : ธีัญญ์นรี ศรีบุญยาฐิติกุล
รวบรวม : ญาณสุโข
ศิลปกรรม : มสาฤทธิ์ อริยะะ

© มูลนิธิอุทยานธรรม
345 หมู่ 3 ต.สามร้อยยอด อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ 77120
เว็บไซต์ : www.uttayarndham.org

